

Загурська Л.С., Загурська І.С. Врахування сильних сторін та труднощів як основа психолого-педагогічної підтримки учнів із розладом аутистичного спектра. *Соціально-освітні домінанти професійної підготовки фахівців соціальної сфери та інклюзивної освіти*. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Бердянськ, Україна, 23-24 жовтня 2024 року), 2024. С. 32-34.

32

Людмила Загурська,

вчитель початкових класів

Ліцею №21 м. Житомира

Інна Загурська,

кандидат психологічних наук,

доцент кафедри соціальної та практичної психології

Житомирського державного університету імені Івана Франка

ВРАХУВАННЯ СИЛЬНИХ СТОРІН ТА ТРУДНОЩІВ ЯК ОСНОВА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ УЧНІВ ІЗ РОЗЛАДОМ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА

Освітнє середовище для учнів із розладом аутистичного спектра (РАС) – це те середовище, яке може і має бути сприятливим у напрямку виявлення та розвитку сильних сторін в особистості дитини. Ідентифікація сильних сторін дозволить надавати ефективну психолого-педагогічну підтримку, спрямовану на усвідомлення дитиною власних ресурсних можливостей як інструменту подолання труднощів у когнітивній, емоційній, поведінковій сфері та сфері міжособистісних стосунків.

Досліджуючи проблему виявлення сильних сторін та здібностей дітей із РАС, О. Інютіна дійшла висновку, що більшість психодіагностичних методик спрямовані на визначення дефіцитних станів у психосоціальному розвитку дитини та не сформованих відповідно до віку навичок [1]. Таким чином акцент ставиться на труднощах, а не на сильних сторонах дитини, що однозначно звужує можливості ефективної психолого-педагогічної підтримки.

Про важливість опори на сильні сторони як рушійної сили в розвитку дитини наголошує також Н. Сайко. Усвідомлення власних сильних сторін дозволятиме, зокрема, формувати життєстійкість [3].

На нашу думку, для ідентифікації сильних сторін та виявлення труднощів у дітей із РАС можна скористатися опитувальником «Сильні сторони та труднощі» [2]. Опитувальник не є діагностичним, він радше є тим інструментом, за допомогою якого вчитель, психолог, батьки зможуть зрозуміти, які сильні сторони є в розвитку дитини та як за їх допомогою можна навчити дитину справлятися з наявними труднощами. Опитувальник побудований за принципом тверджень, які описують когнітивну, емоційну, поведінкову сферу, сферу міжособистісних стосунків. Кожне із тверджень аналізується дорослим (вчитель, психолог, батьки) та визначається, у якій мірі те, що описує твердження, правдиве по відношенню до дитини.

33

Наприклад, серед тверджень, які дозволяють проаналізувати сильні сторони в розвитку емоційної сфери та у сфері міжособистісних стосунків є такі:

- Уважний(-а) до почуттів інших людей
- Охоче ділиться з іншими дітьми (ласощами, іграшками, олівцями тощо)
- Намагається допомогти скривдженому, засмученому або тому, хто погано почувається

Приклади тверджень, які є інформативними щодо сильних сторін у розвитку когнітивних процесів:

- Виконує завдання з початку до кінця, уважний(-а) та зосереджений(-а)
- Обдумує все до кінця, перед тим як діяти

Проаналізувати види труднощів у різних сферах життя та тривалість цих труднощів у часі дозволяють запитання на кшталт «У цілому, чи вважаєте Ви, що у дитини є труднощі в одній або кількох з наступних сфер: настрої, увага, поведінка, стосунки з іншими людьми?».

Також опитувальник містить запитання відкритого типу «Чи є у Вас ще якісь зауваження або чи стурбовані Ви ще чимось?», що дозволяє дорослому дати розгорнуту відповідь по відношенню до якихось сфер у розвитку дитини, які не були охоплені попередніми твердженнями.

Іншими словами, аналіз всіх тверджень опитувальника слугує певними орієнтирами для фахівців у пошуку ефективних форм психолого-педагогічної підтримки учнів із розладами аутистичного спектра.

Перспективною вбачається ідея розробки конкретних психолого-педагогічних технік/вправ, спрямованих на усвідомлення дитиною власних сильних сторін та вироблення навичок подолання труднощів у когнітивній, емоційній, поведінковій сфері, сфері міжособистісних стосунків.

34

ЛІТЕРАТУРА

1. Інютіна О.В. Використання сильних сторін та здібностей дітей з РАС в роботі психолога. *Габітус*. 2021. Випуск 29. С. 69-76.
URL: <http://habitus.od.ua/journals/2021/29-2021/13.pdf>. (Дата перегляду: 20.08.2024).
2. Опитувальник: сильні сторони та труднощі. Громадська онлайн-бібліотека УІКІПТ. URL: https://i-cbt.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/SDQ_Ukrainian_p4-16full.pdf. (Дата перегляду: 20.08.2024).
3. Сайко Н.О. Метод опори на сильні сторони особистості у виховному процесі. *Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 25 листопада 2021 р. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. С. 63-65.
URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/handle/PolntNU/10118> (Дата перегляду: 20.08.2024).